

چشمه‌ی زمزم

حضرت ابراهیم - علیه السلام - و همسرش هاجر در سرزمین شام زندگی می‌کردند. خدا به او و همسرش هاجر در سن پیری، فرزندی بخشید. نام او را اسماعیل گذاشتند. هنوز مدت زیادی از تولد اسماعیل نگذشته بود که خداوند به حضرت ابراهیم فرمان داد که همسر و فرزانش را به سرزمین سنگه ببرد و آن‌ها را در همان‌جا بگذارد و بازگردد. حضرت ابراهیم فرمان خدا را پذیرفت و هاجر و اسماعیل را با شتری سوار کرد و به سوی مکه رفتند. وقتی به آن‌جا رسیدند، پاهای خشک و بی‌آب و علف دیدند. در آن بیابان هیچ کس زندگی نمی‌کرد. هاجر نگران شد. حضرت ابراهیم به او گفت: «خدا فرمان داده است که من شما را این‌جا بگذارم، ولی نگران نباش. آن‌گاه حضرت ابراهیم دست‌های خود را به دعا بلند کرد و گفت: «**إِنَّا لَنَنصِلُكَ مِنْ آيَاتِنَا**». هر روز گارا! من به فرمان تو خانواده‌ی خود را به این سرزمین آوردم، تو نیز نگاهبان آنان باش!

نکات انس با قرآن کریم (۳)

سوره‌ی ابراهیم آیات ۳۵ تا ۴۱ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش داستان «چشمه‌ی زمزم»

روش تدریس و ارزش‌یابی

الف) قبل از تدریس

- ۱- خوب است آموزگار محترم قبلاً حداقل یک‌بار متن داستان را با دقت بخواند و صحنه‌ها و نکات مهم را در ذهن خود مشخص کند تا هنگام بیان داستان به آن موارد تأکید نماید.
- ۲- در صورت دسترسی معلم به وسایل آموزشی مانند کارت‌های قصه‌گویی^۱ یا نوارهای تلاوت آیات منتخب درس و یا فیلم‌ها و سی‌دی‌های آموزشی، آماده‌سازی و استفاده از آن‌ها در کلاس درس توصیه می‌شود.

ب) حین تدریس

- ۱- آموزگار ضمن گفت‌وگوی کوتاه با دانش‌آموزان درباره‌ی آیات درس و حضرت موسی علیه‌السلام آنان را به شنیدن داستان تشویق کند.
- ۲- معلم با اشاره به آیات درس، داستان را به زبان ساده و کودکانه برای دانش‌آموزان بیان کند. بهتر است در حین بیان داستان توسط معلم کتاب‌های دانش‌آموزان بسته باشد تا توجه آنان به داستان بیش‌تر جلب شود.
- ۳- معلم از چند دانش‌آموز بخواهد که هر یک چند خط از داستان را از روی کتاب خود بخوانند.
- ۴- معلم از برخی از دانش‌آموزان درباره‌ی سیر و نتایج داستان سؤال‌هایی را مطرح می‌کند. دقت شود از سخت‌گیری در این مورد پرهیز شود. ملاک مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت قصه‌گویی است.

۱- به فهرست معرفی کتب مفید در انتهای همین کتاب مراجعه کنید.

دانشتهای معلم

حضرت ابراهیم، هاجر و فرزانش را به خدا سرود و به سرزمین شام برگشت. آفتاب گرم بر همه جا می‌تابید. اسماعیل از خواب بیدار شد و چون نشسته بود نسوع کرد به گریه کردن. هاجر به سراغ ظرف آب رفت. ولی یک قطره آب هم در آن نبود. به اطراف نگاه کرد. از دور آبی دید و به سوی آن دوید. اما وقتی جلوتر رفت متوجه شد که

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- دُرِّيَّتِي؛ خواندن این کلمه به دلیل داشتن دو حرف مشدّد پشت سر هم، نیازمند دقت بیش‌تری است. از دانش‌آموزان بخواهید اگر لازم بود این کلمه را آرام‌تر و حتی بخش‌بخش بخوانند.
- ۲- لِئُقِيمُوا الصَّلَاةَ؛ اگر دانش‌آموزان این ترکیب را اشتباه خواندند، از آن‌ها بخواهید که آن را شمرده شمرده یا بخش‌بخش بخوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۳۹ تا ۴۱ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

وَهَبَ : بخشید	كِبَرٌ : کهن‌سالی، پیری
سَمِيعٌ : شنوا، پذیرنده	دُعَاءٌ : دعا، درخواست
اجْعَلْ : قرار ده	مُقِيمٌ : اقامه‌کننده، برپادارنده
دُرِّيَّةٌ : فرزندان، نسل	تَقَبَّلَ : قبول کن، بپذیر
والِدَيَّ : پدر و مادرم	يَقُومُ : برپا می‌شود

۲- رَبِّ اجْعَلْنِي = رَبِّي + اجْعَلْ + ن + ی : ای پروردگارا من (پروردگارا) قرار بده مرا.

۳- مِنْ دُرِّيَّتِي : از فرزندان من (نیز برپا دارنده‌ی نماز قرار بده).

۴- دُعَاءٍ = دُعَائِي : دعا و درخواست مرا.

۵- يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ : روزی که برپا می‌شود حساب (روز قیامت).

تعداد بزرگ مادر خود را بکش و بنویس
 آن را با حرفی که در آن آیه آمده است بخوان.

نکات انس با قرآن کریم (۴)

سوره‌ی اسراء آیات ۲۱ تا ۲۷ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش پیام قرآنی
 «وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا»؛

به پدر و مادر خود نیکی کنید.

- ۱- ابتدا از یک یا چند دانش‌آموز بخواهید که پیام و ترجمه‌ی آن را بخواند.
- ۲- سپس توجه دانش‌آموزان را به تصاویر کتاب جلب کنید به آن‌ها فرصت کوتاهی دهید که درباره‌ی تصاویر داستانی بگویند یا درباره‌ی آن‌ها با هم گفت‌وگو کنند و نظر خود را برای دوستانشان در کلاس بیان کنند.
- ۳- در پایان می‌توان از آن‌ها خواست فهرستی از کارهای خوبی را که شایسته است برای پدر و مادر انجام دهند، بنویسند. اگر فرصت کافی دارید، از چند نفر بخواهید که نوشته‌های خود را بخوانند. انتظار می‌رود دانش‌آموزان به موارد زیر اشاره کنند:
  - خداوند به خوبی کردن و کمک کردن به پدر و مادر دستور داده است.
  - باید به پدر و مادر خود احترام بگذاریم.
  - خداوند کسانی را که به حرف پدر و مادر خود گوش می‌کنند، دوست دارد و به آنان پاداش می‌دهد.

روش پیشنهادی

آموزگار از قبل پیام قرآنی درس را روی یک برگه‌ی A_۴ درشت بنویسد و به تعداد دانش‌آموزان تکثیر کند و در جامیزی آن‌ها بگذارد، وقتی دانش‌آموزان در جای خود مستقر شدند از آن‌ها بخواهد پیام مورد نظر را روی میز گذاشته و بخوانند و پس از طی مراحل فوق‌الذکر برگه را به دلخواه تزیین کرده و به والدین خود هدیه بدهند.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- لِلاٰخِرَةِ؛ اگر دانش‌آموزان این کلمه را اشتباه خواندند، آن را روی تخته بنویسید. آن‌گاه با اشاره‌ی درست توجه دانش‌آموزان را به بخش‌های این کلمه جلب کنید.
- ۲- لِلاٰوَايِنَ؛ اگر دانش‌آموزان این کلمه را اشتباه خواندند، برای صحیح‌خوانی آن، مانند کلمه‌ی «لِلاٰخِرَةِ» عمل کنید.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارات‌های آشنا و نیز دو آیه‌ی ۲۶ و ۲۷ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

ذَالْقُرْبَىٰ : خویشان	ءَاتٍ : بپرداز، ببخش
لَا تُبَدِّرْ : ولخرجی و اسراف نکن	إِبْنَ السَّبِيلِ : در راه مانده
مُبَدِّرِينَ : افراد ولخرج و اسراف کار	تَبَذِرَ : ولخرجی و اسراف کردن
	إِخْوَانَ : برادران

- ۲- وَلَا تُبَدِّرْ تَبَذِّرًا : و ولخرجی و اسراف نکن؛ تَبَذِّرًا مصدر است و برای تأکید معنای فعل قبل از خودش آمده است.
- ۳- كَانُوا : هستند؛ «كانَ» و «كانوا» در بسیاری از عبارات به صورت «است» و «هستند» معنا می‌شوند.

نکات انس با قرآن کریم (۵)

سوره‌ی آل عمران آیات ۵۵ تا ۶۰ و دانستنی‌های معلّم

روش آموزش پیام قرآنی

«وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ»؛

خدا ستمگران را دوست ندارد.

روش پیشنهادی

۱- از دانش‌آموزان بخواهید در گروه‌های خود فهرستی از کسانی را که

خدا آن‌ها را دوست ندارد، تهیه کنند (دو دقیقه).

۲- بعد نظرات گروه‌ها را جویا شوید و روی تابلوی کلاس بنویسید. (یک دقیقه)

۳- سپس از آن‌ها بخواهید کتاب درسی خود را باز کنند و پیام و معنی آن را با صدای بلند بخوانند.

۴- آن‌گاه بار دیگر گروه‌ها درباره‌ی تصویر کتاب گفت‌وگو کنند و نظرات خود را برای دوستانشان بیان کنند.

انتظار می‌رود دانش‌آموزان به موارد زیر اشاره کنند :

- مصادیقی از ستمگری را بیان کنند.

- خداوند ستمگران را دوست ندارد.

- مردم به افراد ستمگر اعتماد ندارند و با آن‌ها دوستی نمی‌کنند.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

کلمات **مُتَوَفِّيكَ** و **فَيُؤَفِّيهِمْ**؛ به علت نزدیکی بودن مخرج «و» و «ف» بعضی از دانش‌آموزان در تلفظ این دو کلمه مشکل خواهند داشت. با بخش‌بخش خواندن آن‌ها؛ این مشکل را رفع کنید.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۵۷ تا ۶۰ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

أَجُورُ : جمع أجر، پاداش‌ها	يُؤَفِّي : به‌طور کامل می‌پردازد
ذَكَرَ : یادآوری، پند، قرآن	تَتْلُوا : می‌خوانیم، تلاوت می‌کنیم
كَ : مانند	مَثَل : مثل، داستان
يَكُونُ : می‌باشد	كُن : باش
مُتَمَرِّينَ : شک‌کنندگان	لَا تَكُن : نباش

۲- ذَلِكْ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ : این‌ها که بر تو می‌خوانیم.

پیامبری حضرت موسی علیه السلام

زندگی حضرت موسی علیه السلام بسیار ژمناجرا بود. او پس از رهایی از دست فرعون، به نهر مدین هجرت کرد. در آن جا با یکی از پیامبران خدا پیام حضرت شعیب آشنا شد و با یکی از دختران او ازدواج کرد. حضرت موسی، گوسفندان حضرت شعیب را به چرا می برد و از آن ها مراقبت می کرد.

زندگی حضرت موسی در کنار خانواده ی حضرت شعیب چند سالی، این گونه سری اندا ولی سرانجام زمان جدایی فرا رسید.

حضرت شعیب تعدادی از گوسفندان خود را به حضرت موسی داد و برای او و خانواده اش دعا کرد.

حضرت موسی علیه السلام و خانواده اش، از مدین بیرون رفته و راه سفری طولانی به مصر را در پیش گرفتند. یک شب، آن ها در بیابان راه را گم کردند. هوا سرد بود. در این هنگام حضرت موسی از دور آتشی دید. به همسرش گفت: من به سوی آتش می روم. شاید بتوانم نفعی از آن را برای شما بیابم تا گرم شود. شاید هوای آتش راه را به ما نشان دهد.

وقتی حضرت موسی به آتش نزدیک شد، درختی توراتی دید. تاگهان نمانی نشد که می گفت: ای موسی! من پروردگار جهانیان هستم. این صحرا که تو قدم در آن گذاشته ای مکان مقدسی است! کفشهایت را بیرون بیاور!

حضرت موسی چنین کرد.

دوره نشد که ای موسی! من تو را به پیامبری برگزیدم. پس به آن چه بر تو وحی می کنم گوش کن! بدان که هیچ خلایق جز من نیست. مرا عبادت کن و به یاد من بخوان...

نکات انس با قرآن کریم (۶)

سوره ی طه آیات ۱۳ تا ۴۸ و دانستنی های معلّم

روش آموزش داستان «پیامبری حضرت موسی علیه السلام»

روش تدریس و ارزش یابی

به روش آموزش داستان چشمه ی زمزم مراجعه شود.

الف) برخی از کلمات و ترکیب هایی که خواندن آن ها به دقت بیش تری نیازمند است

- ۱- یَصُدَّنَكَ؛ در این کلمه دو حرف مشدد پشت سر هم آمده است از این رو برخی از دانش آموزان امکان دارد در خواندن آن دچار اشتباه شوند. از ایشان بخواهید با بخش بخش خواندن آن این مشکل را رفع کنند.
- ۲- لِنُرِيكَ؛ گاهی کلماتی که فاقد صداهای کشیده هستند به علت تعدد و تنوع حرکات کوتاه، مشکل تر خوانده می شوند. از دانش آموزان بخواهید با دقت بیش تر در حرکات کوتاه، کلمه را آرام و حتی بخش بخش و به شکل صحیح بخوانند.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«خانه ای که در آن قرآن خوانده می شود،

برکاتش زیاد می گردد.»*

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۱۴ و ۲۴ تا ۲۸ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

أَعْبُدُ : عبادت کن	أَقِمَّ : به پادار	أَحْلُلُ : بگشای
إِذْهَبْ : برو	طَفَى : طغیان و سرکشی کرد	إِشْرَاح : فراخ کن، وسعت ببخش
صَدْر : سینه	يَبْسُر : آسان ساز	عُقْدَة : گره، لکنت زبان
لِسَان : زبان	يَفْقَهُوا : (تا) بفهمند	

۲- اِنَّنِي = اِنَّ + ن + ي : قطعاً من.

۳- فَاعْبُدْنِي = فَ + اَعْبُد + ن + ي : پس عبادت کن مرا.

۴- لِيَذْكُرِي = لِ + ذَكَر + ي : برای یاد من.

این کتاب برای دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی و معلمان این پایه طراحی شده است.
 تألیف: سید علی حسینی / ویرایش: سید علی حسینی / ۱۳۹۴

نکات انس با قرآن کریم (۷)

سوره‌ی مائده آیات ۴۸ تا ۵۰ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش پیام قرآنی

«فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ»؛

سعی کنید کارهای خوب را زودتر از دیگران انجام دهید.

- ۱- از دو یا سه دانش آموز بخواهید که پیام را همراه با ترجمه‌ی آن بخوانند.
- ۲- دانش آموزان به صورت گروهی (مثلاً دانش آموزان یک میز، یا یک گروه) درباره‌ی پیام قرآنی فکر و گفت‌وگو کنند.
- ۳- با توجه به وقت، از چند گروه بخواهید که نظرات گروه خود را برای کلاس بیان کنند.

تذکر: در تدریس پیام قرآنی توجه به دو نکته‌ی زیر ضروری است:

اولاً به دانش آموزان فرصت دهید که پس از تفکر و گفت‌وگو درباره‌ی پیام قرآنی، نظر خود را برای دیگران بیان کنند. هرچه دانش آموزان بیش تر سخن بگویند و معلم در نقش هدایت‌گر ظاهر شود، بهتر از آن است که وی مطالب زیادی را برای دانش آموزان بیان کند.

ثانیاً در زنگ انشا، نقاشی و خوش‌نویسی زمینه‌ی نوشتن و نقاشی کردن و قصه‌نویسی را فراهم کنید. در تدریس پیام قرآنی این درس یا درس‌های دیگر می‌توانید از روش‌های ابتکاری و جذاب دیگری استفاده کنید.

روش پیشنهادی

انتظار می‌رود پس از گفت‌وگو نتایج زیر حاصل شود:

- کارهای خوب را زودتر از دیگران انجام دهیم.
- انجام کارهای خوب، دیگران را به این کارها تشویق می‌کند و عمل نیک جنبه‌ی عمومی پیدا می‌کند.
- چون همه دوست دارند هرچه زودتر کارهای خوب را انجام دهند، این کارها به سرعت انجام می‌شود.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- لَيْبُلُوكُمْ؛ فَيَنْبِتُكُمْ، خواندن این دو کلمه به علت نداشتن حرکت بلند (ای و) برای برخی از دانش‌آموزان مشکل است از آن‌ها بخواهید ضمن دقت به حرکات حروف این دو کلمه، آن را بخش بخش بخوانند.
- ۲- فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ؛ خواندن این ترکیب به علت تعداد زیاد بخش‌های آن برای برخی از دانش‌آموزان مشکل است. در صورت نیاز با ترغیب آن‌ها به بخش‌خوانی این مشکل رفع خواهد شد.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۵۰ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

جاهِلِيَّةٌ : جاهلیت، دوران جهل و نادانی

أَحْسَنُ : بهتر، بهترین

حُكْمٌ : حکم، قانون

يَبْغُونَ : طلب می‌کنند، می‌جویند

۲- أَفْحُكْمٍ = أَ + ف + حُكْمٍ : پس آیا حکم ...؛ در عربی کلمات استفهام همیشه در اول جمله می‌آید، ولی در فارسی کلماتی

مانند «پس»، «و»، «سپس» و ... معمولاً قبل از کلمات استفهام می‌آیند.

۳- وَ مَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا : و چه کسی بهتر است از خدا در حکم کردن.

زَبَد : دریا قلدا   عِلْم : دانسی

این یادگاری را در اندام خود نگه دارید تا یادگیری شما آسان و لذت‌بخش باشد.
برای هر صبحی با تلاوت این آیه در هر روز و هر لحظه‌ای که می‌خواهید یاد بگیرید.

نکات انس با قرآن کریم (۸)

سوره‌ی طه آیات ۱۱۴ تا ۱۲۲ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش پیام قرآنی
«وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا»؛

پروردگارا، علم و دانش مرا زیاد کن.

- ۱- ابتدا از یک یا چند دانش‌آموز بخواهید پیام قرآنی و معنی آن را با صدای بلند بخواند تا دیگران آن را تکرار کنند.
  - ۲- از گروه‌ها بخواهید درباره‌ی پیام با یکدیگر گفت‌وگو کنند و نظر خود را برای دانش‌آموزان دیگر بیان کنند.
  - ۳- شما نیز درباره‌ی ارزش علم آموزی با آنان به گفت‌وگو بپردازید، توجه داشته باشید نقش شما بیش‌تر در جهت هدایت بحث است و نتیجه‌گیری برعهده‌ی دانش‌آموزان است.
- انتظار می‌رود پس از گفت‌وگو به موارد زیر اشاره کنند :
- از خداوند بخواهیم که توفیق علم‌آموزی را به ما عنایت کند.
  - از طریق دانش‌افزایی بیش‌تر و بهتر می‌توانیم به جامعه خدمت کنیم.
  - خوب است این دعا را در قنوت نماز بخوانیم.

روش پیشنهادی

تصاویری از چند دانشمند به کلاس ببرید (دکتر حسابدی، ابن سینا و ...) و درباره‌ی خدماتی که دانشمندان به بشریت کرده‌اند، گفت‌وگو کنید.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

۱- عَدُوٌّ؛ برخی از دانش‌آموزان این کلمه را «عدو» می‌خوانند و به علامت تشدید حرف «واو» دقت نمی‌کنند. توجه آن‌ها را به علامت تشدید جلب کنید.

۲- سَوَّاءُ تُهُمَا؛ در این کلمه برخی از دانش‌آموزان به علامت سکون «واو» و هم‌چنین همزه «ءا» توجه نمی‌کنند، با نوشتن این کلمه روی تخته و اشاره‌ی صحیح توجه آن‌ها را به علامت سکون «واو» و همزه «ءا» جلب کنید.

ب) گامی به سوی درک معنای قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۱۱۶، ۱۱۷ و ۱۲۰ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

قُلْنَا : گفتیم	مَلَائِكَةً : فرشتگان، جمع مَلَك
أَسْعُدُوا : سجده کنید	سَجَدُوا : سجده کردند
أَبَى : امتناع ورزید، سرپیچی کرد	لَا يُخْرِجَنَّ : خارج نکند
كَمَا : شما دونفر	تَشَقَّى : به مشقت و سختی می‌افتی
وَسَوَّسَ : وسوسه کرد	أَدُلُّ : راهنمایی کنم
شَجَرَةً : درخت	خُلْدٌ : جاودانگی
يَبْلَى : کهنه می‌شود، از بین می‌رود	

۲- قُلْنَا لَ: گفتیم به؛ حرف «لِ» به معنای «برای» است اما با افعال از خانواده‌ی «قَالَ» به صورت «به» معنا می‌شود؛ مانند: و قال موسى لِقَوْمِهِ: و گفت موسی به قومش.

۳- مَلِكٌ لَا يَبْلَى: فرمانروایی بی‌زوال (همیشگی و ماندگار).

رسول گرامی اسلام صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند:

«قرآن را بخوانید و از آن کمک بگیرید.»*

نکات انس با قرآن کریم (۹)

سوره‌ی طه آیات ۴۰ تا ۵۰ و دانستنی‌های معلّم

روش آموزش داستان «به سوی مبارزه‌ی بزرگ»

روش تدریس و ارزش‌یابی

به روش آموزش داستان چشمه‌ی زمزم مراجعه شود.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- فَجَّيْنَاكَ؛ برخی از دانش‌آموزان به علامت سکون «یا» دقت نمی‌کنند و آن بخش را «عجب» می‌خوانند. توجه آن‌ها را به علامت تشدید حرف «ج» و هم به علامت سکون «یا» جلب کنید.
- ۲- وَأَصْطَنَعْتُكَ؛ خواندن این کلمه به علت آن که حرکت بلند (ا و ی) ندارد. برای دانش‌آموزان متوسط مشکل است. از آن‌ها بخواهید این کلمه را به آرامی به صورت بخش بخش بخوانند.
- ۳- فَأْتِيَاهُ؛ برخی از دانش‌آموزان به همزه‌ی ساکن «أ» و کسره حرف «تا» دقت نمی‌کنند و این کلمه را اشتباه می‌خوانند. توجه آن‌ها را به این دو مطلب جلب کنید.
- ۴- جِئْنَاكَ؛ برخی از دانش‌آموزان در تلفظ همزه‌ی ساکن «ت» مشکل دارند. با مراجعه به درس همزه، تلفظ درست آن را آموزش دهید.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۴۳، ۴۶، ۴۹ و ۵۰ را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

لا تَخَافَا : ترسید (شما دو نفر)
أَرَى : می‌بینم

إِذْهَبَا : بروید (شما دو نفر)
أَسْمَعُ : می‌شنوم
أَعْطَى : بخشید به

۲- خَلَقَهُ : آفرینش آن را (آن چیز را).

خبر:

نکات انس با قرآن کریم (۱۰)

سوره‌ی حج آیات ۷۴ تا ۷۸ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش پیام قرآنی
«وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ»؛

کار خوب انجام دهید تا موفق و پیروز شوید.

روش پیشنهادی

۱- برای آموزش این پیام مناسب است ابتدا از تصاویر کتاب استفاده کنید. از دانش‌آموزان پرسید هر یک از تصاویر درباره‌ی

چیست؟

۲- وقتی دانش‌آموزان در این باره فکر کردند و با هم به گفت‌وگو پرداختند، از آنان بخواهید نظرات خود را بیان کنند.

۳- با توجه به گفته‌های آنان بیان کنید که خداوند درباره‌ی کارهای خوب در قرآن به ما سفارش کرده است. اکنون به پیام قرآنی

درس توجه کنید و برای خود زمزمه کنید.

۴- سپس از یک یا چند دانش‌آموز بخواهید پیام قرآنی را همراه با ترجمه‌ی آن با صدای بلند بخواند.

انتظار می‌رود که دانش‌آموزان به موارد زیر اشاره کنند:

- برای موفق شدن در زندگی باید کارهای خوب انجام دهیم.

- تلاش و کوشش در جهت انجام کارهای خوب پیروزی و موفقیت را به دنبال دارد.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

ترکیبات «ما قَدَرُوا وِ اللّٰهَ» و «فَأَقِمْوِ الصَّلَاةَ» و «ءَاتُوا الزَّكَاةَ» را برخی دانش‌آموزان اشتباه می‌خوانند. از آن‌ها بخواهید به حروف ناخوانا دقت کنند و در صورت نیاز آن‌ها را بخش‌بخش بخوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۷۵ تا ۷۷ را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

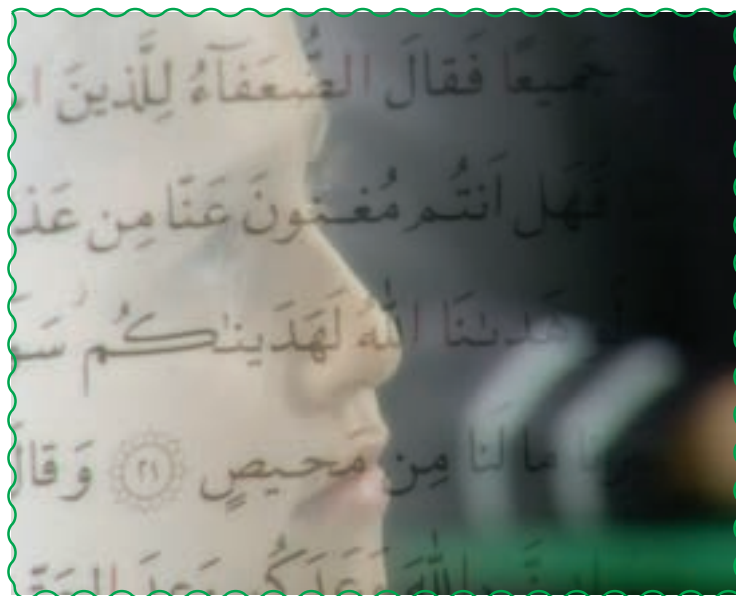
يَصْطَفِي : بر می‌گزیند، انتخاب می‌کند	أَيْدِي : دستان، جمع ید
خَلْف : پشت سر	تُرْجَعُ : باز گردانده می‌شود
أُمُور : کارها، جمع أمر	إِرْكَعُوا : رکوع کنید
إِفْعَلُوا : انجام دهید	لَعَلَّ : تا، شاید، امید است
تُفْلِحُونَ : رستگار می‌شوید	

۲- بَيْنَ أَيْدِيهِمْ : پیش رویشان.

۳- وَ افْعَلُوا الْخَيْرِ : و کار خوب انجام دهید.

۴- لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ : تا شما رستگار شوید؛ با توجه به سایر اجزای جمله گاهی فعل مضارع اخباری (مانند : رستگار می‌شوید)

به صورت التزامی (مانند رستگار شوید) معنا می‌شود.

نکات انس با قرآن کریم (۱۱)

سوره‌های قدر و زلزال و دانستنی‌های معلّم

روش آموزش پیام قرآنی

«فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ»؛

هرکس ذره‌ای خوبی کند، نتیجه‌ی کارش را می‌بیند.

«وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ»؛

و هرکس ذره‌ای بدی کند، نتیجه‌ی کارش را می‌بیند.

روش پیشنهادی

۱- دانش‌آموزان را گروه‌بندی کنید (هر گروه حداکثر ۳ نفر).

۲- از قبل پیام قرآنی را روی چند کاغذ (یا مقوا) بنویسید و به هر گروه یک

برگ از آن را تحویل دهید.

۳- هر یک از افراد گروه به آرامی پیام را برای خود زمزمه کند و معنای آن را

بخواند.

۴- سپس افراد هر گروه با توجه به تصاویر کتاب درباره‌ی پیام با یکدیگر به گفت‌وگو بپردازند (بین پنج الی هشت دقیقه).

۵- آن‌گاه از یک یا چند گروه درباره‌ی نتایج حاصل از گفت‌وگو نظرخواهی کنید.

۶- هر فردی که از گروه (با نظر سایر افراد) به عنوان سخنران گروه انتخاب شد، ابتدا پیام را همراه با ترجمه‌ی آن با صدای بلند

بخواند سپس نظر گروه را ارائه دهد.

انتظار می‌رود نتایج زیر پس از گفت‌وگو در کلاس به دست آید :

- اگر کسی بدی کند، اوّل به خودش بدی کرده است؛ زیرا دیگران با او دوستی نمی‌کنند.

- افرادی که خوبی می‌کنند، شادمان‌اند و دیگران دوستشان دارند.

- در کارهای کوچک خود نیز باید دقیق باشیم؛ زیرا کم‌ترین بدی هم در روز جزا مورد حساب قرار می‌گیرند.

- از انجام کوچک‌ترین کار خوب هم دریغ نکنیم؛ زیرا محاسبه می‌شود.

- کارهای خوب پاداش خوب دارد و خدا آن را دوست دارد و کارهای بد را خدا دوست ندارد و سرانجام باعث آبروریزی

می‌شود؛ «چرا عاقل کند کاری که باز آرد پشیمانی».

هرچه کنی به خود کنی   گر همه نیک و بد کنی

شعر زیر را به دانش‌آموزان آموزش دهید تا دسته‌جمعی در کلاس بخوانند.

ای گل‌ناز و محبوب   انجام‌بده کار خوب

هم‌ریز و هم‌درشتش   همیشه داره ارزش

کم‌یا زیاد نداره   خدا دوستش می‌داره

هرگز نبر تو از یاد   هر کار خوب هست زیاد^۱

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- قَالَ الْإِنْسَانُ؛ برخی از دانش‌آموزان ترکیب «لَا» را به صورت «لا» می‌خوانند. توجه آن‌ها را به علامت ساکن «لام» و کسره‌ی «الف» در شکل «لَا» جلب کنید و از آن‌ها بخواهید لام ساکن (لْ) را با حرف «ل» قبل از آن بخوانند.
- ۲- لِيُرَوَّا؛ برخی از دانش‌آموزان این کلمه را «لِيروا» می‌خوانند. توجه آن‌ها را به حرکات کوتاه هر یک از حروف جلب کنید. دقت کنید که واو ساکن (وُ) بعد از فتحه به صورت نرم ادا شود.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارات‌های آشنا، آیات درس و نیز سوره‌ی قدر را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

شهر : ماه	آلف : هزار	آدری : آگاه کرد
اذن : اجازه	روح : فرشته‌ی بزرگ و عالی مقام الهی	تَنْزَلُ : نازل می‌شود
حَتَّى : تا	هَيَّ : او، آن	سَلَام : درود و سلامتی
	فَجْر : سپیده دم، صبح	مَطَّلَع : طلوع

۲- إنا أنزلناه : قطعاً ما نازل کردیم آن را (قرآن را).

۳- ما أدراك : چه چیز آگاه کرد تو را، تو چه می‌دانی.

۴- ما ليلة القدر : چیست شب قدر.

۵- تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ : نازل می‌شود فرشتگان ← نازل می‌شوند فرشتگان؛ هرگاه پس از فعل مفرد فاعل آن جمع باشد، فعل

به صورت جمع معنا می‌شود.

۶- سَلَامٌ هَيَّ : سلامتی است آن (شب).

قصه‌ی آیه‌ها

پیروزی حضرت موسی علیه السلام

روز مسابقه فرا رسید. فرعون امیدوار بود که جانورگرائی،
حضرت موسی علیه السلام را شکست دهد.

نکات انس با قرآن کریم (۱۲)

سوره‌ی شعراء آیات ۴۰ تا ۵۱ و دانستنی‌های معلّم
روش آموزش داستان «پیروزی حضرت موسی علیه السلام»

روش تدریس و ارزش‌یابی

به روش آموزش داستان چشمه‌ی زمزم مراجعه شود.

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

«هرکسی در کودکی قرآن بخواند، به او

عقل و دانش داده می‌شود.»*

دانشتهای معلم

پیش از شروع مسابقه جادوگران به فرعون گفتند: اگر ما بر موسی پیروز شویم، آبا پاداشی خواهیم داشت!
فرعون گفت: آری! پاداش بزرگی می‌گیرد و مقام بالایی خواهد یافت.
جادوگران چوب‌ها و ریسن‌های خود را بر زمین انداختند و آن‌ها را مانند مارهایی به حرکت درآوردند.
حضرت موسی علیه‌السلام بنگران ند که می‌بانا مردم فریب جادوگران را بخورند. انا در همین وقت نمایی رسیده که ای موسی! ترس و نطمایت را بکنار.
حضرت موسی علیه‌السلام دانست که این فرمان خداوند است. فوراً نام خدا را به زبان

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- یَافِکُونَ؛ برخی دانش‌آموزان این کلمه را «یَافِکُونَ» می‌خوانند با اشاره‌ی درست به بخش «یَاءُ» اشتباه آن‌ها را رفع کنید.
- ۲- خواندن کلمات «الْأَقْطَعَنَّ» و «الْأَصْلَبَنَّاكُمْ» به علت نداشتن حرکات بلند برای برخی دانش‌آموزان مشکل است از آن‌ها بخواهید این کلمات را به آرامی و در صورت نیاز به صورت بخش‌بخش بخوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۴۱، ۴۷ و ۴۸ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

سَحْرَة: جادوگران، جمع ساحر

كُنَّا: بودیم، هستیم

قالوا: گفتند

غالب: چیره، پیروز

۲- جاءَ السَّحْرَةُ: آمد جادوگران ← آمدند جادوگران.

۳- ان كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ؛ اگر بودیم ما پیروز؛ هر چند «غَالِبِينَ» جمع و به معنای افراد پیروز است اما بهتر است از چنین

مواردی به صورت مفرد معنا شود.

وَأَمْرُهُمْ سُورِي بَيْنَهُمْ

گروه با ایمان، کارهای خود را با مشورت یکدیگر انجام دهند.

سورۃ شوری: ۱۳

بچه‌ها در گروه‌های مختلف (پازل) قرار می‌گیرند و با همفکری یکدیگر کارهای خود را انجام می‌دهند.

نکات انس با قرآن کریم (۱۳)

سورۃ شوری آیات ۳۶ تا ۴۴ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش پیام قرآنی
«وَأَمْرُهُمْ سُورِي بَيْنَهُمْ»؛

افراد با ایمان، کارهای خود را با مشورت یکدیگر انجام می‌دهند.

روش پیشنهادی

- ۱- پیام قرآنی را به صورت جورچین (پازل) فراهم کنید (جورچین‌ها به تعداد گروه‌های کلاس باشد).
- ۲- تکه‌های جورچین هر گروه را داخل یک پاکت بریزید سپس از آن‌ها بخواهید با همفکری یکدیگر جورچین‌ها را مرتب کنند (دو دقیقه).
- ۳- هر گروه که جورچین مربوط به پیام درس را زودتر آماده کرد، پیام و معنای آن را با صدای بلند می‌خواند.
- ۴- سپس از آن‌ها بخواهید درباره‌ی تصویر درس با هم گفت‌وگو کنند و نظرات خود را بیان کنند.
انتظار می‌رود پس از بحث و گفت‌وگو به نتایج زیر اشاره کنند:
  - خوب است در انجام کارها ایمان با یکدیگر همکاری و همفکری کنیم.
  - از فکر و نظر انسان‌های دانا و خیرخواه کمک بگیریم.
  - همفکری و همکاری به کارها سرعت بیشتری می‌بخشد.
  - در اثر مشورت و همفکری کارها با عیب و نقص کم‌تری انجام می‌شود.

نمونه‌ای از جورچین

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

خواندن عبارات «أَقَامُوا الصَّلَاةَ» و «إِنَّمَا السَّبِيلُ» و «تَرَى الظَّالِمِينَ» برای برخی از دانش‌آموزان مشکل است. آن‌ها را راهنمایی کنید که این عبارات را در صورت نیاز به صورت بخش‌بخش بخوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز دو آیه ۳۸ و ۴۰ را ترجمه کنید.

معنای کلمات جدید

اسْتَجَابُوا : اجابت کردند، پاسخ دادند

أَقَامُوا : برپا داشتند

سَبَّيْتَهُ : کار بد، بدی

عَفَا : عفو کرد، بخشید

أَصْلَحَ : اصلاح کرد، آشتی کرد

يَا فاطمة الصَّغِيرَةَ

در مدیثی از حضرت فاطمه‌ی زهرا سلام‌الله علیها آمده است که ایشان فرمودند:

«من خواندن کتاب خدا را بسیار دوست دارم.»*

نکات انس با قرآن کریم (۱۴)

سوره‌ی قصص آیات ۷۴ تا ۷۷ و دانستنی‌های معلّم

روش آموزش پیام قرآنی

«وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ»؛

همان‌طور که خدا به تو خوبی کرده است، به دیگران خوبی کن.

روش پیشنهادی

- ۱- پیام قرآنی درس را روی یک نوار کاغذی با ماژیک رنگی بنویسید (با چسباندن چند ورق کاغذ سفید در کنار هم این نوار کاغذی را فراهم کنید).
- ۲- نوار کاغذی را لوله کنید و از دانش‌آموزی بخواهید که روبه‌روی دیگران بایستد و آرام آرام لوله‌ی کاغذی را باز کند. همین‌طور که لوله‌ی کاغذی را باز می‌کند، کلمات پیام قرآنی یکی یکی دیده می‌شود و دانش‌آموزان با دیدن هر کلمه‌ی پیام، آن را با صدای بلند می‌خوانند.
- ۳- سپس پیام و ترجمه‌ی آن توسط یک یا چند دانش‌آموز دیگر خوانده شود.
- ۴- آن‌گاه توجه آنان را به تصاویر کتاب جلب کنید و فرصت دهید که دانش‌آموزان در گروه‌های چند نفره درباره‌ی مفهوم پیام و تصاویر با یکدیگر گفت‌وگو کنند.
- ۵- سپس نتایج مذاکرات خود را برای کلاس بیان کنند و بحث را به گونه‌ای هدایت کنید تا آنان به موارد زیر اشاره کنند:
  - انجام کارهای خوب، موجب رضایت خداوند و خوشحالی خودمان می‌شود.
  - مردم افراد نیکوکار را دوست دارند.
  - انجام کارهای خوب، مثل کمک کردن به دیگران موجب خوشحالی آن‌ها می‌شود.
  - اگر زمانی هم ما به کمک نیاز داشته باشیم، دیگران به ما کمک می‌کنند.

روش دیگر

از دانش‌آموزان بخواهید فهرستی از نعمت‌های (خوبی‌های) خداوند را که به آنان داده شده، تهیه کنند و در فهرست دیگری کارهای خوبی را که خودشان می‌توانند در حق دیگران انجام دهند، بنویسند. و درباره‌ی مطالب فهرست‌ها به گفت‌وگو بپردازند و نتیجه‌گیری کنند.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- لَتْنُوْءٌ؛ برخی از دانش‌آموزان همزه‌ی «ه» را تلفظ نمی‌کنند. توجه آن‌ها را به آن جلب کنید.
- ۲- أُوْلَى الْقُوَّةِ: در کلمه‌ی اول این ترکیب «واو» ناخواناست در نتیجه این کلمه «ألی» خوانده می‌شود و نه «اولی». برخی از دانش‌آموزان به کسره‌ی حرف «لام» دقت نمی‌کنند و آن را «لی» می‌خوانند. توجه آن‌ها را به علامت کسره و اتصال آن به «لام» ساکن جلب کنید.
- ۳- ءَاتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ: خواندن این عبارت به دلیل سه اتصال پشت سرهم برای برخی از دانش‌آموزان مشکل است. با بخش‌بخش خوانی خواندن آن ساده خواهد شد.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز دو آیه‌ی ۷۳ و ۷۷ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

تَسْكُنُوا : (تا) آرامش یابید	تَبْتَغُوا : (تا) بجوید، طلب کنید
تَشْكُرُونَ : شکر و سپاس‌گزاری می‌کنید	إِبْتَغِ : بجوی، بخواه
لَاتَّبِعِ : مجوی، مخواه	لَاتَسَّسَ : فراموش نکن
نَصِيبَ : سهم	أَحْسِنَ : نیکی کن
كَمَا : همان‌طور که	أَحْسَنَ : نیکی کرد

۲- مَا ءَاتَاكَ اللَّهُ = ما + ءاتى + كَ + اللَّهُ : آنچه داد (بخشید) به تو خدا.

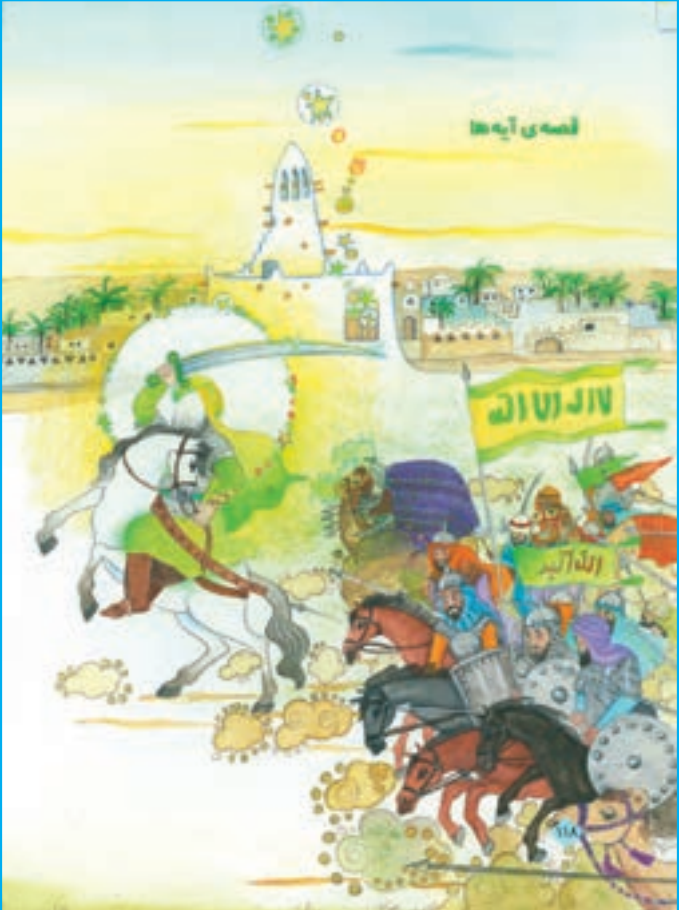
حضرت علی علیه‌السلام فرمودند:

«قرآن را فراگیرید، زیرا قرآن نیکوترین سخن‌هاست.»*

قِيَمَانِ رَوْجِنَا

نکات انس با قرآن کریم (۱۵)

سوره‌های عادیات و قارعه و دانستنی‌های معلم

روش آموزش داستان «صبح پیروزی»

روش تدریس و ارزش‌یابی

به روش داستان چشمه‌ی زمزم مراجعه شود.

دانشتنی های معلم

صبح بیروزی

یک روز مردی جوان دوان پیش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد و با تراجعی گفت: هدای از دشمنان در جانهای اطراف مدینه جمع شدهاند و می خواهند به مدینه حمله کنند. پیامبر به مسجد رفتند و این موضوع را به مردم گفتند. هدای از مسلمانان برای دفاع آماده شدند و به سوی دشمن حرکت کردند، ولی نتوانستند آن ها را شکست دهند و پس از چند روز به مدینه بازگشتند.

مسلمانان چند بار دیگر هم به جنگ با دشمن رفتند، اما بیروز شدهاند تا این که پیامبر از حضرت علی خواستند که با سپاهی به جنگ دشمن برود.

الف) برخی از کلمات و ترکیب هایی که خواندن آن ها به دقت بیش تری نیازمند است

- ۱- فَوْسَطُنْ؛ به دلیل نزدیک بودن مخرج دو حرف «ف» و «و» برخی در خواندن این کلمه دچار اشتباه می شوند. با آرام و شمرده خواندن آن، اشتباه آن ها رفع خواهد شد.
- ۲- یَوْمَئِذٍ؛ برخی از دانش آموزان این کلمه را «یَوْمَئِذٍ» می خوانند. یعنی حرف «ث» را نمی خوانند. توجه آن ها را به علامت سکون حرف «واو» و حرف همزه جلب کنید تا آن را درست و صحیح بخوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب ها و عبارت های آشنا و نیز آیات ۶ تا ۸ و ۱۱ سوره ی عادیات و آیات ۶ تا ۹ سوره ی قارعه را ترجمه کنید.

معنای کلمات جدید

شَهِید: شاهد و ناظر، گواه	کَنُود: بسیار ناسپاس
یَوْمَئِذٍ: (در) آن روز	خَیْر: در این جا به معنای مال و ثروت
مَوَازِین: (اعمال) وزن شده	تَقَلَّتْ: وزین و سنگین است
رَاضِیَّة: رضایت بخش	عِیْشَة: زندگی
أُم: مادر، در این جا یعنی پناه گاه و جای گاه	خَفَّتْ: سبک است
	هاوِیَة: یکی از نام های جهنم

نکات انس با قرآن کریم (۱۶)

سوره‌ی بقره آیات ۷۹ تا ۸۳ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش پیام قرآنی

«وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا»؛

با مردم به زبان خوش سخن بگویید.

روش پیشنهادی

- ۱- از دانش‌آموزان بخواهید بهترین و زیباترین جمله‌ای را که در برخورد با دوستان و سایر افرادی که در زندگی روزمره با آن‌ها روبه‌رو می‌شوند، بنویسند.
  - ۲- سپس چند مورد از جمله‌ها را در کلاس بخوانند.
  - ۳- آن‌گاه توجه دانش‌آموزان را به پیام قرآنی درس جلب کنند و از چند دانش‌آموز بخواهید پیام را با معنای آن با صدای بلند بخوانند.
  - ۴- با توجه به تصویر کتاب، داستانی درباره‌ی خوش صحبتی با مردم بسازند و برای دوستانشان تعریف کنند و در مورد پیام و تصویر کتاب گفت‌وگو کنند و نظرات خود را بیان کنند.
انتظار می‌رود دانش‌آموزان به موارد زیر اشاره کنند:
    - در زندگی باید دستورهای خداوند را اطاعت کنیم تا خوشبخت شویم.
    - با هم مهربان باشیم و زیباترین کلمات را در سخن گفتن با همدیگر به کار ببریم.
    - زبان خوش محبت بین افراد را زیاد می‌کند و ناراحتی‌ها را از بین می‌برد.
- ضمناً برای زیباتر کردن فضای کلاس از دانش‌آموزان بخواهید جمله‌های زیبایی را که برای دیگران نوشته‌اند، تزیین کنند و در کلاس نصب کنند.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

خواندن ترکیب «تَمَسَّنَا النَّارُ» و «ذِي الْقُرْبَىٰ» برای برخی از دانش‌آموزان مشکل است. دانش‌آموزان با بخش بخش خواندن آن می‌توانند این مشکل را رفع کنند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز دو آیه‌ی ۸۲ و ۸۳ درس را ترجمه کنید.

معنای کلمات جدید

مِثَاقٌ : پیمان	أَخَذْنَا : گرفتیم
إِحْسَانٌ : نیکی، نیکی کردن	وَالِدَيْنِ : پدر و مادر
مَسَاكِينٌ : نیازمندان	يَتَامَىٰ : یتیمان
تَوَلَّيْتُمْ : روی برگردانید، اعراض کردید	حُسْنٌ : نیکی
أَنْتُمْ : شما	قَلِيلٌ : کم، اندک
	مُعْرِضُونَ : اعراض‌کنندگان

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

«قرآن را بیاموزید و آن را بسیار بخوانید.»*

مُحَمَّدٌ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

درس آخر : قرآن در تابستان

یکی از لوازم مهم یادگیری قرآن، استمرار خواندن آن حتی در فصل تابستان است؛ از این رو در کتاب‌های آموزش قرآن دوره‌ی ابتدایی بخشی با عنوان «درس آخر» قرآن در تابستان آورده شده است.

اهداف :

- ۱- تشویق دانش‌آموزان به خواندن مستمر قرآن کریم
- ۲- تلاش برای ایجاد فرهنگ خواندن روزانه‌ی قرآن در جامعه

روش آموزش

- ۱- تعدادی از دانش‌آموزان متن درس آخر را بخوانند.
- ۲- دانش‌آموزان درباره‌ی مطالب ارائه شده گفت‌وگو کنند و نظرات خود را برای دانش‌آموزان دیگر بیان کنند.
- ۳- معلم ضمن ارائه‌ی توضیحات لازم، دانش‌آموزان را به خواندن آیات سوره‌ی بقره در فصل تابستان تشویق کند.
- ۴- دانش‌آموزان را به حفظ و نگهداری و احترام به کتاب درسی قرآن خود تشویق کنید و از آن‌ها بخواهید که این کتاب را در قفسه‌ی کتاب‌های خود به خوبی نگهداری کنند و یا آن را به مدرسه یا مسجد تحویل دهند.

آموزگار قرآن!

تقدیم به تمامی معلمان قرآن دوره‌ی ابتدایی سراسر کشور

آموزگار قرآن!

ای مهر جاودانی
آموختی، بخوانم
آیات آسمانی

در پای نخته گفتی
قرآن بهار دل هاست
سوغاتی از محمد (ص)
این یک کتاب زیباست

آهنگ درس قرآن

آوای مهربانی است
هر قصه‌ی قشنگش

سر مشق زندگانی است

بارنج خود رساندی
مارا به گنج ایمان
این گنج از تو دارم
این گنج هست قرآن

یادت چراغ راهم
ای شمع جاودان سوز!
تصمیم دارم آن را
خوانم به هر شب و روز

